

აღმოსავლეთი და დასავლეთი – კულტურათა დიალოგი
East and West. Dialogue between the Cultures

ტ. 1 / vol. 1

გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტი
ფილოსოფიისა და სოციალურ მეცნიერებათა
კვლევითი ინსტიტუტი

Grigol Robakidze University
Institute of Philosophy and Social Sciences

რედაქტორ-გამომცემლები
Editors

თენგიზ ირემაძე • Tengiz Iremadze
ჰელმუტ შნაიდერი • Helmut Schneider

აღმოსავლეთი და დასავლეთი – კულტურათა დიალოგი
East and West. Dialogue between the Cultures

ტ. 1 / vol. 1

ჰელმუტ შნაიდერი

**ქენ-ბუდიზმის ესთეტიკა
ვაბი-საბი და მშვენიერების ევროპული იდეა**

გერმანულიდან თარგმნა
გიორგი თავაძემ

Helmut Schneider

**AESTHETICS OF ZEN-BUDDHISM.
WABI-SABI AND THE EUROPEAN IDEA
OF BEAUTY**

Translated from the German by
Giorgi Tavadze

თბილისი 2012 Tbilisi

UDC (უაკ) 008.1(4:5)

ი – 765

I – 84

წინამდებარე თარგმანი შესრულებულია შემდეგი გამოცემის მიხედვით: Helmut Schneider, Die Grundkategorien der Zen-Ästhetik Wabi und Sabi im Vergleich mit dem europäischen Schönheitsbegriff, in: Ästhetik des Zen-Buddhismus, hrsg. von Günter Seibold und Thomas Schmaus, *DenkMal Verlag*, Bonn 2011, S. 77-90.

გულითად მადლობას ვუხდით *DenkMal*-ის გამომცემლობას (ბონი) წინამდებარე პუბლიკაციის დაბეჭდვის ნებართვისათვის.

We thank for friendly permission by *DenkMal Verlag*, Bonn

ყდაზე გამოყენებულია მარკ როთკოს კომპოზიცია

პირველი გამოცემა, 2012

First Edition, 2012

© თენგიზ ირემაძე, ჰელმუტ შნაიდერი, 2012

© Tengiz Iremadze, Helmut Schneider, 2012

გამომცემლობა „ნეკერი“, 2012

Publishing House “Nekeri”

ISBN 978-9941-436-39-0

ISSN 2298-0407

სარჩევი

შესავალი	7
I. ვაბი-საბი	9
1. განვრცობის არეალი და საფუძველმდებარე პრინციპები	10
2. ენობრივი წარმომავლობა	12
3. არ არსებობს მკაფიოდ დიფერენცირებული ეთიკა	14
4. ისტორიული განვითარება: „საბი“ და „იუგენი“	15
5. ხანიერების ესთეტიკა ხელოვნებასა და კულტურაში	17
6. „ფერები მომაკვდინებელია!“	20
II. „ვაბი-საბი“-ს მიმართება მშვენიერების ევროპულ ცნებასთან	23
1. ინტერკულტურული შედარება	24
2. ესთეტიკური ფენომენების კლასიფიკაცია	26
3. მშვენიერების ევროპული ცნების ოპტიკური, ნათლისმიერი ხასიათი	28
4. მშვენიერების იდეის ისტორია	29
5. დასავლური და იაპონური ესთეტიკის ურთიერთმიმართება ონიში იოშინორისა და მარტინ ჰაიდეგერის მიხედვით	32
ბიბლიოგრაფია	34
Zusammenfassung	36
სახელთა საძიებელი	38

INHALT

Einleitung	7
I. Wabi-Sabi	9
1. Geltungsbereiche und Grundprinzipien	10
2. Sprachliche Ableitung	12
3. Keine explizit-ausdifferenzierte Ethik	14
4. Geschichtliche Entwicklung: <i>sabi</i> und <i>yūgen</i>	15
5. Ästhetik des Alters – in Kunst und Kultur	17
6. „Die Farben töten!“	20
II. Das Verhältnis von Wabi-Sabi zum europäischen Schönheitsbegriff	23
1. Der interkulturelle Vergleich	24
2. Klassifikation der ästhetischen Phänomene	26
3. Der optische, lichthafte Charakter des europäischen Schönheitsbegriffs	28
4. Die Gechichte der Schönheitsidee	29
5. Die Beziehung von westlicher und japanischer Ästhetik bei Ōnishi Yoshinori und Martin Heidegger	32
Bibliographie	34
Zusammenfassung	36
Namenregister	38

ZUSAMMENFASSUNG

Ästhetik des Zen-Buddhismus. Wabi-Sabi und die Europäische Idee der Schönheit

Wabi-Sabi ist eine ästhetische Praxis im japanischen Zen-Buddhismus, ein Stil des ästhetischen Erlebens und der ästhetischen Gestaltung in der Teezeremonie, Malerei, Dichtung und Ikebana. Wabi-Sabi bevorzugt im Gegensatz zu einer dekorativen, prunkvollen Gestaltung die schlichte, natürliche Formgebung. Nicht das Große und Erhabene sondern das Kleine, Unbedeutende, Vergängliche und Alte werden Gegenstand der Kunst. Der Zen-Buddhismus sucht die ewige Welt hinter den Erscheinungen, so daß auch die Pracht der Farben und Formen vermieden und die Malerei in Schwarz und Weiß bevorzugt wird. Im Vergleich mit dem europäischen Schönheitsbegriff ist Wabi-Sabi eine eigene ästhetische Kategorie, die sich nicht an dem vom Licht geprägten Charakter der Schönheit orientiert. Die gegenwärtige Entwicklung von Kunst und Ästhetik, die sich vom traditionellen Schönheitsbegriff weitgehend gelöst hat, kann in der Zen-Ästhetik Gemeinsamkeiten und Berührungspunkte finden.

Aesthetics of Zen-Buddhism.
Wabi-Sabi and the European Idea of Beauty

Wabi-Sabi is an aesthetic practice in Japanese Zen-Buddhism, style of aesthetic sensibility and shaping in the ceremony of tea, painting, poetry and Ikebana. Wabi-Sabi likes the modest and natural moulding in opposition to decorative, illustrious shaping. Object of this art are not the great and sublime, but the little, the meaningless, the past. Zen-Buddhism seeks the eternal world behind the phenomens, so that the splendour of colours and forms is avoided and the painting in black and white is preferred. Compared with the European concept of beauty, Wabi-Sabi is a special aesthetic category, which is not oriented to the light-formed character of beauty. The present evolution of arts and aesthetics which partly has solved itself from the traditional concept of beauty can find society and touchpoints in the Zen-Aesthetics.